

Toiminnan ja talouden toteutuminen 2023

Kasvatus ja opetuslautakunta 21.3.2024

Sisällysluettelo

1	Talousarvion toteutuminen.....	1
2	Palveluyksiköiden talousarvion toteutuminen.....	5
2.1	Kasvatus- ja opetuslautakunta.....	5
2.2	Kasvun tuki.....	6
2.3	Varhaiskasvatus.....	10
2.4	Perusopetus ja lukiot.....	14
3	Eriytetyt laskelmat.....	18

1 Talousarvion toteutuminen

Toiminnan kuvaus

Kasvatuksen ja opetuksen lautakunnan alaiset palvelut muodostuvat varhaiskasvatuksen, kasvun tuen sekä perusopetuksen ja lukion palveluista. 1.10.2023 muutoksen jälkeen on edelleen kolme palveluyksikköä, jotka ovat varhaiskasvatus, perusopetus- ja nuorisopalvelut sekä lukiokoulutus. Jokaisen palveluyksikön toiminnasta vastasivat vastuu viranhaltijat. Palvelulla on oma johtoryhmä, jonka kautta koordinoidaan asioiden edistämistä, strategisia ja operatiivisia linjauksia. Tukipalveluista muodostettiin tiimiorganisaatio, joiden toimintaa johtavat tiimivetäjät.

Palveluyksiköissä tuotetaan kaikki lasten ja nuorten elämänkaaren palvelut kasvatuksen, opetuksen ja nuorisotyön kautta. Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää talousarvion puitteissa annettavan palvelun laajuudesta ja tavoitteista. Vuoden 2023 tavoitteet painottuvat lasten ja nuorten hyvinvointiin. Henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen oli myös tavoitteena. Taidollisia valmiuksia haluttiin kehittää digitaalisten ympäristöjen ja sen osaamisen osalta.

Kasvatus- ja opetus on olennainen osa kaupunkilaisten hyvinvointia tukevia palveluita. Onnistuminen tehtävässä luo parhaat mahdollisuudet lasten eheälle kasvuille ja perheiden hyvinvoinnille. Laadukkaat palvelut ovat myös osin elinvoimaa edistävää. Perheet tekevät sijoittuspäätöksiä työmahdollisuuksien ja palveluista muodostuvan mielikuvan perusteella.

Toiminnan painopistealueet ja toimintaympäristön muutokset

Kulunut vuosi oli toiminnallisesti edelleen haastava kasvatuksen ja opetuksen palveluissa. Korona vaikutti kaikkien palveluyksiköiden toimintaan merkittävästi vuoden aikana. Sairaspoissaolopäiviä kertyi 19,9 päivää/htv. Sairaspoissaolot eivät ole laskeneet koronaa edeltävälle tasolle ja siksi sijaiskulut ovat edelleen korkeat.

Psykososiaalisen opiskeluhoillon henkilöstö, koulukuraattorit ja –psykologit, siirtyivät hyvinvointialueen henkilöstöksi vuoden 2023 alusta. Ensimmäisenä vuonna työskentelyyn on kuulunut yhteistyön varmistaminen muutoksen jälkeen. Kouvola päätti säilyttää omana toimintana hyvinvointitutorit, joiden tarkoituksena on tukea yksiköitä yhteisöllisessä kasvatus- ja hyvinvointityössä. Yhteistyön saaminen saumattomaksi myös tiedonsiirron osalta vaatii edelleen kehittämistä.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävää työtä tehdään sekä kunnan että hyvinvointialueen palveluissa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on ohjannut yhteistä työskentelyä. Yhteensovittavan johtamisen malli on antanut raamit verkostotyölle, ja verkostot ovat toimineet moniammatillisesti maakunnan, kunnan sekä alueiden tasolla. Verkostoyhteistyönä on kehitetty toimintamalleja sekä varmistettu poikkihallinnollista yhteistyötä sekä yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Digitutor toiminta on vakiintunut pysyväksi toimintamalliksi. Henkilöstön osaamisen vahvistamiseksi toteutetaan koulutuskokonaisuuksia joka lukuvuosi. Digisuunnitelman toimenpiteiden toteuttamiseksi Kouvolan peruskoulussa on luotu yhtenäisiä toimintamalleja. Oppilaiden osaamisen arviointia pilotoitiin. Perusopetuksen laitekantaa on vahvistettu ja tullaan päivittämään tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Kasvun tuessa erityisen tuen tarpeet ovat edelleen olleet kasvussa, joka näkyi henkilöstökustannuksissa. Erityisen vaativaa tukea toteutetaan keskitetysti, jotta voidaan taata riittävä tuki ja resurssit. Tiukka taloustilanne ja lisääntyneet velvoitteet hankaloittavat annetuissa määrärahoissa pysymistä. Tarvittavaan tukeen on haastavaa vastata täysimääräisesti tiukassa taloudellisessa tilanteessa. Oppilaiden tuen lainsäädäntö ja normit edellyttävät tuen järjestämistä sekä varhaisen tuen antamista. Pyritään edelleen vahvistamaan yhteistyötä hyvinvointialueen toimijoiden sekä huoltajien kanssa siten, että saadaan oppilaiden tarvitseman tuen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa käyntiin. Pyritään myös aidosti vaikuttamaan rakenteisiin ja koulujen toimintakulttuuriin

sekä varhaisen tuen menetelmiin, mutta se edellyttää henkilöstön kouluttamista sekä ajantasaisen tiedon ja taidon vahvistamista. Nuorisopalveluiden tunnettuus lisääntyi ja nuorten ohjautuminen kaikkiin palveluihin niin etsivässä nuorisotyössä, Ohjaamossa, työpajatoiminnassa, erityisnuorisotyössä kuin nuorisotilatoiminnassa kasvoi edellisestä vuodesta. Uutena pilotoitiin nuorisotilatoimintaa kauppakeskus Veturissa ja liikuntaneuvojan sekä hyvinvointivalmentajan palveluita Ohjaamossa. Palautteen keräämistä ja tilastointia on kehitetty tiedolla johtamisen tueksi.

Lukioiden osalta on työskennelty yhtenäisen lukiokoulutuksen rakentamiseksi luomalla yhtenäisiä periaatteita koko lukiokoulutukselle. Tavoitteena on yhtenäinen Kouvolan lukiokoulutus. Lukiokoulutuksen kehittämissuunnitelman päivitys on aloitettu. Urheilulukioistatuksen tavoite ei toteutunut. Urheilupainotteinen linja aloitettiin lukuvuoden 2023–2024 alusta. Erikoislukioistatusta haetaan uudelleen.

Päiväkotien palveluverkon kehittäminen on edennyt. Naukion päiväkotia otettiin käyttöön huhtikuussa 2023, Valkealan monitoimitalon päiväkotia käyttöön 2024 alussa. Inkeröisten monitoimitalon päiväkotieineen on rakenteilla. Kaunisnurmen vaativan vuorohoidon (24/7) yksikkö on valmistelussa. Haanojan kirjastotalon tilojen käyttöön ottaminen varhaiskasvatukselle on suunnitelmavaiheessa.

Perusopetuksen kehittämissuunnitelmaan kuuluvat monitoimitalohankkeet ovat edenneet suunnitellusti. Inkeröisten monitoimitalojen suunnittelu etenee ja Valkealassa rakennus on valmis ja toiminta käynnistynyt 1.1.2024. Talouden sopeuttaminen on vaatinut investointisuunnitelman uudelleen arviointia. Sen seurauksena Marjoniemen yhtenäiskoulun hanke toteutuu myöhästyneenä niin, että valmistuminen olisi vuodelle 2027. Marjoniemen yhtenäiskoulun hankesuunnitelman päivitys on menossa ja etenee päätökseen kevään 2024 aikana. Kuusankosken yhtenäiskoulun investointia edistetään tauon jälkeen uudelleen, rakentaminen suunnitteilla vuosille 2027–2028. Perusopetuksen kehittämissuunnitelman ja varhaiskasvatuksen ratkaisujen valmistelua varten on työskentelyn aloittanut ohjausryhmä, johon kuuluu sekä poliittisia päättäjiä että viranhaltijoita. Päätökseen vietiin Hirvelän, Pilkanmaan sekä Kaipiaisten koulujen sulkemiset.

Lautakunnan talous

Toimintakate ylittyi 3,4 milj. euroa (tot-% 102,4). Toimintatulot toteutuivat 1,5 milj. euroa talousarviota suurempina. Merkittävin poikkeama, 1,0 milj. euroa, oli tukien ja avustusten ennakoitua paremmassa kertymässä. Avustuksia nostivat lisärahoitukset, joita ei voi talousarviolaadinnassa huomioida. Myyntitulot, maksutulot ja muut toimintatulot toteutuivat talousarvioon nähden paremmin.

Toimintamenot ylittyivät talousarvioon nähden 4,9 milj. euroa. Henkilöstökustannusten ylitys 3,1 milj. euroa, joka johtui pääosin kertaerästä, palvelutarpeen lisäyksestä sekä sijauskustannuksista. Sairauspoissaolot laskivat edelliseen vuoteen nähden. Poissaolot eivät ole laskeneet koronaa edeltävälle tasolle.

Palvelujen ostot olivat 26,3 milj. euroa eli kasvua 2,5 milj. euroa talousarvioon verrattuna. Kuljetuskustannukset ylittyivät 1,0 milj. euroa johtuen kuljetusten indeksikorotuksesta sekä harkinnanvaraisten kuljetusten lisääntymisestä. Palveluseteliostoissa ylitys oli 0,9 milj. euroa johtuen sopimusten indeksikorotuksesta. ICT-palvelut toteuma oli 0,4 milj. euroa talousarviota suurempi. Majoitus- ja ravitsemispalvelut ylittyivät 0,4 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 0,4 milj. euroa talousarviota pienempinä. Merkittävimmät poikkeamat olivat toimisto- ja koulutarvikkeissa, kirjallisuudessa ja kalustohankinnoissa. Lastenhoidon tukien toteuma oli 0,4 milj. euroa talousarviossa ennakoitua pienempi. Kotihoidon tuen käyttö vaikuttaa suoraan päiväkotihoidon käyttöön.

Kasvatus- ja opetuslautakunta 1000 e	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Toimintatulot	9 190	0	9 190	10 655	1 465	115,9
Myyntitulot	3 616	0	3 616	3 903	287	107,9
Maksutulot	1 990	0	1 990	2 054	64	103,2
Tuet ja avustukset	3 450	0	3 450	4 454	1 004	129,1
Muut toimintatulot	134	0	134	244	110	182,1
Toimintamenot	-153 068	0	-153 068	-157 954	-4 886	103,2
Henkilöstömenot	-89 143	0	-89 143	-92 246	-3 103	103,5
Palkat ja palkkiot	-70 277	0	-70 277	-73 278	-3 001	104,3
Henkilösivumenot	-18 866	0	-18 866	-18 968	-102	100,5
Eläkemenot	-15 905	0	-15 905	-16 157	-252	101,6
Muut henkilösivumenot	-2 961	0	-2 961	-2 811	150	94,9
Palveluiden ostot	-23 894	0	-23 894	-26 344	-2 450	110,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 995	0	-2 995	-2 640	355	88,2
Avustukset	-3 101	0	-3 101	-2 684	417	86,5
Muut toimintamenot	-33 935	0	-33 935	-34 040	-105	100,3
Toimintakate	-143 878	0	-143 878	-147 299	-3 421	102,4
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	-4 297		
Muut laskennalliset kust.	0	0	0	-4 297		
Kokonaiskustannukset	-143 878	0	-143 878	-151 595		

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkistrategian tavoite: Kestävä elämäntapa: Kouvola on luonnollinen perusta

Talousarviotavoite: Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee	Tilannekuvaus: Move –liikuntakyselyn mukaan liikkumattomuus 5. ja 8. lk osalta on 44.7 % heikolla tasolla. Kehittävä palaute varhaiskasvatuksessa tulosten mukaan kuormittavan liikkumisen määrä on vähentynyt Laatukselyn mukaan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kokonaishyvinvoinnin ka oli 4.9 (asteikolla 1–6). Suurin osa nuorista voi hyvin. Ne, jotka voivat huonosti, voivat entistäkin huonommin. Kouluterveyskyselyn mukaan sekä ala- että yläkoululaisten lasten ja nuorten ahdistuneisuus on lisääntynyt kahden viimeisen vuoden aikana Kouvolassa.		
Mittarit			
Lasten ja nuorten hyvinvointikysely (1-5)	Lähtöarvo 12/2022 4,5	Toteuma-arvo 12/2023 4,5	Tavoitearvo 12/2023 3,5

Kaupunkistrategian tavoite: Kasvatus ja opetus: Kouvola on kaikkien kampus

<p>Talousarviotavoite: Tarjoamme lapsille ja nuorille kasvualustan, joka tukee sosiaalisuutta ja vuorovaikutustaitoja sekä kestävä elämäntapaa.</p>	<p>Tilannekuvaus: Perusopetuksen laatukselyn tulosten mukaan perusopetuksessa hyvinvoinnin osa-alueet ovat lähellä toisiaan. Sosiaalista hyvinvointia kuvaavat arviot saavat korkeampia arvoja lasten ja nuorten arvioissa. Fyysinen hyvinvointi näyttäytyy heillä matalampana hyvinvointitekijänä. Lukio- opiskelijoiden sosiaalinen hyvinvointi ka 5.0 (asteikolla 1-6). Kehittävä palaute varhaiskasvatuksessa tulosten mukaan sitoutuminen oppimiseen on korkeaa, mutta sosiaalisista tilanteista vetäytyvää toimintaa on aikaisempaa enemmän. Nuorten on vaikea sitoutua säännölliseen toimintaan. Lapsille ja nuorille mahdollisuuksia tulla kuulluksi ja osallistua itseään koskeviin päätöksiin. Varhaiskasvatuksen kehittämisen ja arvioinnin kohteeksi on nostettu sensitiivinen vuorovaikutus ja ilmaisun monet muodot.</p>		
<p>Talousarviotavoite: Nuorten kansainvälistymis- ja digitaidot sekä digitaaliset ympäristöt paranevat</p>	<p>Tilannekuvaus: Nuorisopalveluissa nuoria on ollut eri hankkeissa ulkomailla, Ohjaamossa on ollut kaksi maailmalle tilaisuutta. Nuorten Kouvola –blogilla lukijoita ympäri maailman. Lasten ja nuorten osaamistavoitteita on päivitetty digiosaamisen suunnitelmaan ja oppilaan itsearvioinnin työkaluksi. Digitaalisten ympäristöjen yhdenmukaistaminen ja kehittämistyö on jatkuvaa. Varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa on otettu käyttöön sähköisiä lomakkeita ja joustavassa esi- ja alkuopetuksessa on käytössä sähköinen esiopetussuunnitelma ja arviointijuna –Qridi.</p>		
Mittarit			
Uudet palveluprosessit, joissa hyödynnetään digitalisaatiota (kpl)	Lähtöarvo 12/2022 0	Toteuma-arvo 12/2023 6	Tavoitearvo 12/2023 10

Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvoiva henkilöstö ja osallistava johtaminen

<p>Talousarviotavoite: Henkilöstön hyvinvointi</p>	<p>Tilannekuvaus: Kuormitusta aiheuttaa henkilöstönresurssien riittämättömyys ja vaihtuvuus. Sairaspoissaolot ovat vähentyneet 3la pv/htv vuodesta 2022. Riittävän hyvän työn määrittely Kouvolan VASU päivityksen myötä. Kokonaispedagogiikan johtamista vahvistetaan edelleen varhaiskasvatuksessa. Työnohjausta on järjestetty tarpeen mukaan. Tiimi- ja verkostotyö tuo onnistumisen kokemuksia.</p>		
Mittarit			
Henkilöstön fiilismittari (1-5)	Lähtöarvo 12/2022 3,45	Toteuma-arvo 12/2023 3,45	Tavoitearvo 12/2023 3,75

Riskianalyysi

Johtamiselle on edelleen liian vähän aikaa, johtuen lisääntyneistä tehtävistä ja muutoksista palvelutuotannon järjestämisessä. Muutosten toimeenpano sitoo resurssia ja on pois muusta kehittämisestä.

Henkilöstöresurssit suhteessa tehtäviin ovat liian vähäiset. Erityisesti tämä korostuu palveluverkon muutostilanteessa, jossa valmistelua on todella paljon. Yksikön muutos vaatii paljon johtamiselta. Henkilöstöön kohdistunut pitkittynyt kuormitus, koronavuosien jälkeen seurasivat muut kriisit. Henkinen ja taloudellinen kuormitus on näkynyt edelleen korkeina poissaolopäivinä, kustannukset olivat 7,0 milj. euroa. Edellisvuoteen nähden poissaolojen kustannusten laskua 0,3 milj. euroa.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin heikkeneminen koronavuosien aikana näkyy kaikissa mittauksissa. Joudutaan kohdistamaan erilaisia toimenpiteitä, jolla saadaan parannettua hyvinvointia. Yksi merkittävä asia on lasten liikunnan lisääminen.

Digitaalisuuteen panostaminen vaatii entistä enemmän resursseja, tiukassa taloustilanteessa ei pystytä vastaamaan tarpeisiin.

Henkilöresurssit

Henkilömäärä henkilötyövuosina (htv)	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kasvatus- ja opetuslautakunta	5	4,5	4,5
Kasvun tuki	440,9	401,8	409,2
Varhaiskasvatus	645,5	647,3	649,5
Perusopetus ja lukiot	681,5	680,4	670,7
Kasvatus- ja opetuslautakunta yhteensä	1772,9	1734,0	1734,0

Toiminnan volyymi

Varhaiskasvatus	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito kk/yht, oma toiminta	24 846	27 000	24 490
Päiväkotitoiminta kk/yht , palveluseteli	7 212	7 500	7 047

Perusopetus	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Oppilasmäärä	7 005	6 980	6 924
Erytisen tuen oppilasmäärä	1 171	1 128	1 186
Aamu- ja iltapäivätoimintaan osall. oppilaat	472	520	516
Kuljetusoppilaat (esi- ja perusop. lisäop, valmistava opetus)	1 493	1 464	1 423

Lukiokoulutus	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Päivälukiot/kurssit	1 886	1 896	1 850
Iltalukio/kurssit	307	326	297
Lukioiden opiskelijamäärä	1 160	1 224	1 188

2 Palveluyksiköiden talousarvion toteutuminen

2.1 Kasvatus- ja opetuslautakunta

Toiminnan kuvaus

Lautakunta vastaa oman hallinnon alan tehtävistä, jotka tulevat lainsäädännöstä ja kaupungin hallintosäännöstä.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan käyttösuunnitelma sisältää kasvatus- ja opetuslautakunnan sekä palvelujen johdon kustannukset.

Toiminnan painopistealueet ja toimintaympäristön muutokset

Tukipalveluihin kuluu aikaisempaa enemmän resursseja, jotka heikentävät varsinaiseen toimintaan kohdistuvia panoksia. Maailmanpoliittisen epävakauden tuomat kustannusnousut näkyvät energian lisäksi myös uusien investointien toteumassa.

Lasten ja nuorten hyvinvointivaje on vahvasti kaikessa suunnittelussa taustalla. Työtä tehdään pitkäjänteisesti. Juurisyihin vaikuttaminen edellyttää laaja-alaista verkostotyötä, jotta muutosta saadaan aikaiseksi. Tuen kohdistumista ja laajuutta lasten ja nuorten palvelutarpeiden osalta on seurattava ja arvioitava.

Lautakunnan jäsenistä, kaupunginhallituksen edustajista ja viranhaltijoista koostuva ohjausryhmä aloitti toimintansa. Ohjausryhmä valmistelee lautakunnalle palveluverkkomuutoksen ratkaisuesitystä. Nopeutettu suunnitelma eteni päätöksentekoon Pilkanmaan, Hirvelän sekä Kaipiaisten koulujen osalta.

Riskianalyysi

Lautakunta ei pysty viemään muutosta riittävän nopealla syklillä, jota toimintaympäristön muutos vaatisi.

Edellytykset hyvään johtamiseen ovat edelleen haasteena jatkuvan kiireen vuoksi. Osin tämä johtuu nopealla tempolla tulevasta sopeuttamisesta.

Sopeuttamistyö on vienyt huomiota kehittämistyöltä, jota on pyritty viemään eteenpäin taloussuunnittelun rinnalla.

Palveluyksikön talous

Toimintakatteen toteuma oli 88,3 %. Talous toteutui lähes suunnitellusti.

Kasvatus ja opetuslautakunta 1000 e	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutokset	Muutettu ta	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Toimintatulot	0	0	0	48	48	0
Tuet ja avustukset	0	0	0	48	48	0
Toimintamenot	-836	0	-836	-787	50	94,1
Henkilöstömenot	-519	0	-519	-499	20	96,2
Palkat ja palkkiot	-415	0	-415	-407	7	98,2
Henkilösivumenot	-104	0	-104	-92	12	88,1
Eläkemenot	-88	0	-88	-79	9	90,3
Muut henkilösivumenot	-16	0	-16	-13	4	76,3
Palveluiden ostot	-100	0	-100	-73	27	73,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3	0	-3	-3	0	111,2
Muut toimintamenot	-214	0	-214	-211	3	98,6
Toimintakate	-836	0	-836	-739	98	88,3
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	407		
Muut laskennalliset kust.	0	0	0	407		
Kokonaiskustannukset	-836	0	-836	-332		

2.2 Kasvun tuki

Toiminnan kuvaus

Kasvun tuen palveluja ovat erityisvarhaiskasvatus, kasvun ja oppimisen tuki, nuorisopalvelut ja hallinnon yhteiset tukipalvelut. Edellä mainittuja palveluja tuotetaan varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, lukioon. Nuorisopalvelut koostuvat nuorisokasvatuksesta ja nuorten työpajoista. Hallinnon yhteiset tukipalvelut tuottavat asiantuntija- ja toimistopalvelut kasvatukseen ja opetuksen palveluyksiköille.

Toiminnan painopistealueet ja toimintaympäristön muutokset

Erityisen tuen strategian uudistaminen käynnistyi uusien koulurakennusten ja monitoimitalojen suunnittelun myötä. Valkealan monitoimitalo on otettu käyttöön 1.1.2024 ja Inkeröisten monitoimitalon rakentaminen on käynnistynyt. Erityisen tuen palveluja toteutetaan alueellisesti mahdollisimman lähellä oppilaita. Erityisen vaativaa tukea toteutetaan keskitetysti, jotta voidaan taata riittävä tuki ja resurssit.

Psykososiaalisen opiskeluhoillon henkilöstö, koulukuraattorit ja –psykologit, siirtyivät hyvinvointialueen henkilöstöksi 1.1.2023. Hyvää yhteistyötä on varmistettu sekä alueellisesti että maakunnallisesti verkostoyhteistyönä. Yksiköiden opiskeluhoillon työskentelyssä on painotettu ennaltaehkäisevää yhteisöllistä hyvinvointityötä.

Haasteellinen poikkeusaika on tuonut mukanaan tilanteen, jossa tukea tarvitsevien oppilaiden tuen tarve on entistä vaativampaa, eivätkä kasvatuksen ja opetuksen tukitoimet riitä tukemaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevia lapsia ja nuoria. Tuen tarve näyttäytyy mm. psyykkisinä oireina, käyttäytymisen haasteina, oppimisen vajeena ja poissaoloina. Hyvinvointialueen kanssa tarvitaan vahvaa yhteistyötä, yhteensovittavaa johtamista sekä moniammatillista verkostotyötä.

Perusopetuksen oppilailla on laajaa tuen tarvetta. Pandemian aikaiset poissaolot näkyvät joillakin oppilailla edelleen kouluun kiinnittymisen vaikeutena sekä oppimisen vajeena. Joissakin tilanteissa huoltajien mahdollisuus tukea oppilaita on entisestään heikentynyt. Oppilaille ja heidän perheilleen tarvitaan kokonaisvaltaisempaa tukea moniammatillisena yhteistyötä. Lisääntyneeseen tuen tarpeeseen pystyttiin vastaamaan tasa-arvon edistämiseen saadulla valtion erityisavustuksella, jota vuosittain käytetään sekä opettaja- sekä ohjaajaresurssin palkkaamiseen. Vuonna 2023 pedagogista osaamista on pyritty lisäämään tasa-arvorahoituksen avulla mm. lisäämällä resurssia laaja-alaiseen erityisopetukseen. Tarkoituksena on vahvistaa oppilaille tarjottavaa yleistä tukea.

Perheiden ja lasten pahoinvointi on lisääntynyt erityisesti niiden kohdalla, joiden voimavarat ovat olleet heikot alun perinkin. Tämä näkyy syventyneinä haasteina myös kouluissa ja oppilaiden päivittäisessä olemisessa ja käyttäytymisessä. Lasten ja nuorten tuen tarve heijastuu koulussa erityisesti mielenterveyden ja käyttäytymisen osa-alueilla ja sen myötä lisääntyneinä konkreettisina henkilöstötarpeina. Oman kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on Kouvolan alueella edelleen suuri ja näiden lasten ja nuorten koulunkäynnin tukeminen lisää sekä erityisopetuksen että yksilöllisen tuen tarvetta. Tuen antaminen ja siihen vastaaminen on vaatinut osaamista ja voimavaroja sekä johtajilta että työntekijöiltä. Tarpeisiin on vastattu mm. järjestämällä työnohjausta ja jalkauttamalla joustavia tukimuotoja kouluihin. Henkilöstöresurssia on kohdennettu myös koulupoissaolojen puuttumiseen ja monialaiseen yhteistyöhön. Pandemia ja sitä seurannut Ukrainan sota ovat aiheuttaneet syrjäytymisen piirteitä ja mielenterveyden ongelmia oppilaille ja opiskelijoille kaikilla kouluasteilla. Näihin ilmiöihin puuttumiseen on käytetty paljon panostuksia.

Tiukka taloustilanne ja lisääntyneet velvoitteet hankaloittavat annetuissa määrärahoissa pysymistä. Tarvittavaan tukeen on haastavaa vastata täysimääräisesti tiukassa taloudellisessa tilanteessa. Oppilaiden tuen lainsäädäntö ja normit edellyttävät tuen järjestämistä oikea-aikaisesti sekä varhaisen tuen antamista. Pyritään edelleen vahvistamaan yhteistyötä hyvinvointialueen toimijoiden sekä huoltajien kanssa siten, että saadaan oppilaiden tarvitseman tuen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa käyntiin. Pyritään myös aidosti vaikuttamaan rakenteisiin ja koulujen toimintakulttuuriin sekä varhaisen tuen menetelmiin, mutta se edellyttää henkilöstön kouluttamista sekä ajantasaisen tiedon ja taidon vahvistamista.

Sairaalaopetuksen konsultaatiota on jatkettu hankerahoituksen avulla. Konsultatiivisella työllä on pyritty lisäämään henkilöstön osaamista kohdata erityisesti lasten ja nuorten psyykkisiä haasteita. Konsultaation tarve on ollut suurta ja konsultaation osalta saatu palaute on ollut hyvää.

Joustavaa esi- ja alkuopetusta on pystytty kehittämään valtion erityisavustuksella palkattujen koordinaattoreiden työskentelyllä. Kehittämistyö tapahtuu pääosin toimintayksiköissä yhteistyössä

henkilöstön kanssa sekä järjestämällä erilaista koulutusta ja työpajoja. Toiminnallinen oppiminen sekä henkilöstön yhteistyö ovat olleet kehittämistyön keskiössä.

Nuorten osallistuvaa budjetointia toteutettiin yhdessä nuorisovaltuuston kanssa ensimmäisen kerran. Nuorten ideoiden pohjalta tehtiin hankintoja ja suunniteltiin toimintaa. Uutena pilotoitiin nuorisotilatoimintaa kauppakeskus Veturissa ja liikuntaneuvojan sekä hyvinvointivalmentajan palveluita Ohjaamossa. Palautteen keräämistä ja tilastointia on kehitetty tiedolla johtamisen tueksi.

Nuorten työpajoilla nuorten valmentaminen on edistänyt nuorten opiskelu- ja työelämävalmiuksia. Vuoden 2023 aikana yhä useampi nuori on aloittanut ammatilliset opinnot tai työllistynyt haluamalleen alalle. Oppivelvollisille (16-18v.) suunnattu Motipaja on vakiintunut osaksi työpajojen toimintaa. Oppijat ovat saaneet Motipaja-jaksolta varmuutta, opiskelunvalmiuksia, luottamusta omiin kykyihin, tukea ja ohjausta opintoihin sekä arjen haasteista selviytymiseen. Motipajan käynnistäminen on ollut Kouvolan kaupungilta iso satsaus nuoriin, sillä juuri tämänkaltaisella varhaisella tuella on keskeinen rooli syrjäytymisen ehkäisyssä.

Harrastamisen Kouvolan mallin toimintaa toteutetaan kaikissa Kouvolan peruskouluissa ja toiminnan voidaan katsoa vakiintuneen peruskoulujen lukuvuoteen. Harrastetuntien sisältöjä uudistetaan lukuvuosittain lasten ja nuorten toiveiden mukaisesti. Toimintaa toteutetaan kaupungin palveluyksiköiden, paikallisten yrittäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyönä.

Riskianalyysi

Kouluverkko on Kouvolassa vielä varsin laaja. Palveluverkkoon liittyvät uudistukset tulee viedä eteenpäin päätöksenteossa. Osa koulurakennuksista on huonokuntoisia, eivätkä vastaa tämän päivän kasvatuksen ja opetuksen tarpeita kaikilta osin. Syntyvyyden laskiessa alueellamme ja oppilasmäärien pienentyessä ei ole taloudellista järjestää opetusta pienissä yksiköissä. Kokonaistaloudellisessa ratkaisussa oppilasryhmien koko ja tarvittavien opettajien määrä kulkee käsikädessä kouluverkkoratkaisujen kanssa.

Tulevina vuosina tehtävät leikkaukset perusopetuksesta voivat vaikuttaa heikentävästi oppilaiden hyvinvointiin ja oppimiseen. Koulussa annettava oppimisen tuki voi vähentyä ja oppimisen edellytykset kouluissa heikentyä. Kaupungin taloudellinen tilanne voi vaikuttaa henkilöstön pitovoimaan.

Palveluyksikön talous

Kasvun tuen toimintakate ylittyi 1,7 milj. euroa. Toimintatuotot olivat 0,4 milj. euroa talousarviota suuremmat. Valtiolta saatua kohdennettua erityisavustusta kertyi 0,4 milj. euroa ennakoitua enemmän. Toimintakulut ylittyivät 2,2 milj. euroa talousarviota suurempana. Henkilöstökulujen ylitys oli 1,9 milj. euroa. Erityisavustukset (2,5 milj. euroa) kohdistuivat määräaikaisen henkilöstön palkkaukseen. Määräaikaisten palkat ylittyivät 1,2 milj. euroa. Sijaiskustannukset ylittyivät 0,9 milj. euroa. Vakinaisten palkat kuitenkin alittuivat 0,9 milj. euroa. Ohjaajia on palkattu myös Ukrainasta sotaa paenneiden lasten valmistavan opetuksen järjestämistä varten. Erityisavustusta saadaan vuosittain mm. etsivään nuorisotyöhön ja tasa-arvoa edistävään toimintaan.

Palvelujen ostot toteutuivat talousarvion mukaisina. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat talousarvion mukaisina. Maksetut avustukset alittivat hieman talousarviota. Muissa toimintakuluissa ylitys 0,3 milj. euroa johtuu vuokraosuudesta, joka on edelleen laskutettu hyvinvointialueelta.

Kasvun tuki 1000 e	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutokset	Muutettu ta	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Toimintatulot	3 558	0	3 558	3 993	435	112,2
Myyntitulot	1 350	0	1 350	1 393	43	103,2
Maksutulot	5	0	5	7	2	135,0
Tuet ja avustukset	2 155	0	2 155	2 541	386	117,9
Muut toimintatulot	48	0	48	52	4	109,1
Toimintamenot	-17 519	0	-17 519	-19 697	-2 178	112,4
Henkilöstömenot	-15 308	0	-15 308	-17 203	-1 895	112,4
Palkat ja palkkiot	-12 097	0	-12 097	-13 717	-1 621	113,4
Henkilösivumenot	-3 211	0	-3 211	-3 486	-274	108,5
Eläkemenot	-2 705	0	-2 705	-2 963	-258	109,6
Muut henkilösivumenot	-507	0	-507	-523	-16	103,1
Palveluiden ostot	-1 072	0	-1 072	-1 060	12	98,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-149	0	-149	-140	8	94,5
Avustukset	-70	0	-70	-60	10	86,1
Muut toimintamenot	-920	0	-920	-1 233	-313	134,0
Toimintakate	-13 961	0	-13 961	-15 704	-1 743	112,5
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	459		
Muut laskennalliset kust.	0	0	0	459		
Kokonaiskustannukset	-13 961	0	-13 961	-15 245		

Toimenpiteiden toteutuminen

Talousarviotavoite, Kasvun tuki: Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee	
Käyttösuunnitelman toimenpide: Kehitetään yleisen tuen toimintamalli.	Tilannekuvaus: Yleisen tuen kehittämiseksi on lisätty laaja-alaista erityisopetusta (rahoitus tasa-arvorahasta). Olemme uudistaneet laaja-alaisten erityisopettajien käyttämiä pedagogisia arviointimenetelmiä. Tavoitteena on selvittää jo varhaisessa vaiheessa oppilaiden tuen tarve ja aloittaa tukitoimet yleisessä tuessa.

Kaupunkistrategian tavoite: Kasvatus ja opetus: Kouvola on kaikkien kampus

Talousarviotavoite, Kasvun tuki: Nuorten kansainvälistymis- ja digitaidot sekä digitaaliset ympäristöt paranevat			
Käyttösuunnitelman toimenpide: Nuorille järjestetään työpajoilla erilaisia koulutuksia digitaalisten taitojen lisäämiseksi.	Tilannekuvaus: Nuorten työpajalla on järjestetty monipuolisia digikoulutuksia nuorten digitaalisten taitojen vahvistamiseksi. Työpajoilla 23 nuorta on osallistunut digikoulutukseen.		
Mittarit			
Koulutettujen määrä (Kpl)	Lähtöarvo 12/2022 0	Toteuma-arvo 12/2023 23	Tavoitearvo 12/2023 150

Kaupunkistrategian tavoite: Kasvatus ja opetus: Kouvola on kaikkien kampus

Talousarviotavoite, Kasvun tuki: Tarjoamme lapsille ja nuorille kasvualustan, joka tukee sosiaalisuutta ja vuorovaikutustaitoja sekä kestäväää elämäntapaa.			
Käyttösuunnitelman toimenpide: Henkilöstöä koulutetaan kestävään elämäntapaan.	Tilannekuvaus: KEKO -hanke luo yhteistä ymmärrystä ja konkreettista toimintaa kouluille ilmasto- ja kestävyyskasvatuksesta oppilaiden omien kokemusten kautta. Nuorisopalveluiden henkilökunta on koulutettu käyttämään kestävä kehityksen työkalupakkia. Työkalupakki on kiertänyt kolmella NuortenTalolla (Voikkaa, NuPa, Koria), osallistujia ollut n. 35. Varhaiskasvatuksessa jatketaan kestävä elämän tavan ja ympäristökasvatuksen toimintaa.		
Mittarit			
Koulutettujen määrä (Kpl)	Lähtöarvo 12/2022 0	Toteuma-arvo 12/2023 35	Tavoitearvo 12/2023 150
Mittarit			
Sairauspoissaolot (kpv /htv)	Lähtöarvo 12/2022 16,2	Toteuma-arvo 12/2023 20,4	Tavoitearvo 12/2023 15,5

Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvoiva henkilöstö ja osallistava johtaminen

Talousarviotavoite, Kasvun tuki: Henkilöstön hyvinvointi			
Käyttösuunnitelman toimenpide: Kasvatuksen ja opetuksen prosessien selkeyttäminen.	Tilannekuvaus: Kasvatuksen ja opetuksen organisaatiomuutoksen myötä keskeisiä prosesseja on kuvattu noin 60 kpl.		
Mittarit			
Kuvatut asiakasprosessit (lkm)	Lähtöarvo 12/2022 50	Toteuma-arvo 12/2023 60	Tavoitearvo 12/2023 100

2.3 Varhaiskasvatus**Toiminnan kuvaus**

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on laadukkaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttaminen lapsille ja lapsiperheille. Varhaiskasvatuslain mukaista toimintakulttuurin vahvistamista ja muutosta tuetaan tietoperusteisen Kehittävä palaute varhaiskasvatuksessa -toimintamallin sekä Kansallisen koulutuksen arviointikeskus Karvin laadunarviointijärjestelmä Valssin avulla. Lasten liikkumisen edistäminen, ilmaisu- ja kulttuurisuuskasvatus sekä ympäristö- ja luontokasvatus ovat varhaiskasvatuksen painopistealueita vanhemmuuden tukemisen ja pedagogisen jaetun johtajuuden ohella.

Varhaiskasvatuspalveluja ovat varhaiskasvatus, päivähoito ja esiopetus sekä lastenhoidon tuet. Kaupungin varhaiskasvatustyksiköissä järjestetään päiväkotitoimintaa, esiopetusta, perhepäivähoitoa ja avointa varhaiskasvatustoimintaa. Yksityinen päiväkotitoiminta järjestetään palvelusetelituotantona ja yksityisissä päiväkodeissa järjestettävä esiopetus ostetaan palveluna. Yksityistä perhepäivähoitoa rahoitetaan yksityisen hoidon tuella ja kuntalisällä. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu lasten kotihoidon tuki.

Toiminnan painopistealueet ja toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatuksessa on Kouvolan VASUn päivitys valmistunut. Syksyllä 2023 on otettu käyttöön Kansallisen koulutuksen arviointikeskus Karvin laadunarviointijärjestelmä Valssi, joka antaa varhaiskasvatuksen laadunhallinnalle yhteiset raamit.

Turvapaikkahakijaperheiden lasten tarvitsema varhaiskasvatus on järjestetty ja järjestämiseen varaudutaan edelleen.

Lasten ja perheiden hyvinvointiin ja erityisesti mielen hyvinvointiin on vastattu erilaisin keinoin. Ympäristökasvatus ja lasten liikkumisen edistäminen ovat keskeisiä painotuksia varhaiskasvatuksessa. Lasten ja perheiden hyvinvointiin ja erityisesti mielen hyvinvointiin on vastattu monipuolisesti. Lapsille on järjestetty taiteen perusopetusta päiväkodeissa. Varhaiskasvatuksessa työskentelevät avustuksen turvin kaksi hyvinvointitutoria ja kasvatustutor. Lapsen tuen järjestämisessä tavoitteena on ollut yleisen tuen vahvistaminen. Digitalista osaamista ja pedagogiikkaa on kehitetty hankerahoituksen turvin. Perheitä on tuettu arjen kohtaamisissa ja suunnatulla palveluohjauksella. Avoin varhaiskasvatus rikastaa ja täydentää monipuolisella verkostoituneella toiminnallaan lapsiperheiden varhaiskasvatuspalveluja. Kokonaispedagogista jaettua johtajuutta on edistetty edelleen työpajoissa ja kehittämispäivissä.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteisenä päämääränä on ollut kehittää joustavaa esi- ja alkuopetusta.

Perheillä on ollut mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vuoden 2023 erityinen tavoite on arvioida ja kehittää vuorovaikutuksen sensitiivisyyttä ja ilmaisun monia muotoja.

Päiväkotien palveluverkon kehittäminen jatkuu. Naukion päiväkotia otettiin käyttöön huhtikuussa 2023, Valkealan monitoimitalon päiväkotia käyttöön 2024 alussa. Inkeröisten monitoimitalo päiväkotieineen rakenteilla. Kaunisnurmen vaativan vuorohoidon (24/7) yksikkö valmistelussa. Haanojan kirjastotalon tilojen käyttöön ottaminen varhaiskasvatukselle suunnitelmavaiheessa.

Riskianalyysi

Maailman tilanteen tuomat huolet sekä vaikeudet mm. taloustilanteessa, vaikuttaneet voimakkaasti arkeen. Perheiden ja lasten pahoinvointi on lisääntynyt erityisesti niiden lasten ja perheiden kohdalla, joiden voimavarat ovat olleet heikot alun perinkin. Tuen antaminen ja siihen vastaaminen on vaatinut osaamista ja voimavaroja, sekä johtajilta että työntekijöiltä.

Hyvinvointialueen lasten ja perheiden tuen palvelut ovat heikentyneet liittyen esimerkiksi lapsiperhepalveluiden resurssi- ja henkilöstöpulaan.

Varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen opettajien saatavuudessa on ollut vaikeuksia erityisesti sijaisuuksiin. Tämä on ollut riski yhdenvertaisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamiselle.

Lasten syntyvyydessä oli piikki koronavuosien jälkeisinä vuosina, jolloin alle kolmivuotiaiden lasten määrä nousi varhaiskasvatuspalveluissa. Varhaiskasvatuksen palvelujen käytön kasvuun on ollut vaikuttamassa myös perhevapaalain uudistus. Tähän ei talousarviovuonna 2023 osattu varautua riittävästi.

Ruokahuollon, tilojen ja kuljetusten kustannukset olivat voimakkaassa kasvussa, joka aiheutti mm. palvelusetelimenojen kasvun. Näihin kululisäyksiin ei ole pystytty varautumaan riittävästi.

Rakentamisen kustannusten nousu hidastivat palveluverkon etenemistä, koska mm. kulurakennetta on jouduttu tarkastelemaan uudelleen.

Palveluyksikön talous

Varhaiskasvatuksen toimintakate ylittyi 2,4 milj. euroa. Toimintatulot ylittyivät 0,6 milj. euroa, johtuen saaduista erityisavustuksista ja hankerahoituksista.

Henkilöstökustannusten ylitys oli 2,3 milj. euroa. Saatua erityisavustusta kattoi henkilöstökulujen ylitystä 0,6 milj. eurolla. Varhaiskasvatuksessa on palvelutarve muuttunut. 0–3 –vuotiaiden lasten ryhmiä on jouduttu perustamaan enemmän kuin aiemmin. Tämä johtuu syntyvyyssiikistä (ns. koronavaivat) ja perhevapaalain uudistuksesta. Varhaiskasvatuksessa oli 0–3 –vuotiaita lapsia 59 enemmän kuin 2021. Henkilöstökustannukset ovat näiden pienten osalta 1,75-kertaiset (ylitysarvio 0,7 milj. euroa).

Sijaisia on jouduttu palkkaamaan ennakoitua enemmän sairauspoissaoloista johtuen verrattuna koronavuosia edeltävään aikaan. Sijaisten saaminen ajoittain erittäin vaikeaa.

Palvelujen ostot ylittyivät 1,2 milj. euroa. Suurin ylitys palvelusetelikustannuksissa, 0,9 milj. euroa. Palvelusetelin arvon indeksikorotus oli ennakoitua huomattavasti suurempi johtuen palkkakustannuksista ja yleisestä hintojen noususta. Ruokapalvelujen lisälasku kuljetuskustannusten nousun vuoksi 0,3 milj. euroa. ICT-palvelujen hinnannoususta johtuen ylitys oli vajaa 0,1 milj. euroa.

Hankintoihin ja palvelujen ostoon liittyvät varhaiskasvatusyksiköiden säästötoimet kerryttivät säästöä 0,1 milj. euroa.

Lasten hoidon tuet alittuivat 0,4 milj. euroa. Lasten hoidon tuen alitus näkyy päiväkotij- ja perhepäivähoitopalvelujen käytössä ja henkilöstökustannuksissa.

Varhaiskasvatus 1000 e	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutokset	Muutettu ta	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Toimintatulot	1 917	0	1 917	2 501	584	130,4
Myyntitulot	166	0	166	166	0	100,3
Maksutulot	1 550	0	1 550	1 580	30	102,0
Tuet ja avustukset	200	0	200	753	553	376,7
Muut toimintatulot	1	0	1	0	-1	25,0
Toimintamenot	-44 764	0	-44 764	-47 760	-2 996	106,7
Henkilöstömenot	-24 729	0	-24 729	-27 061	-2 332	109,4
Palkat ja palkkiot	-19 476	0	-19 476	-21 549	-2 073	110,6
Henkilösivumenot	-5 252	0	-5 252	-5 512	-259	104,9
Eläkemenot	-4 427	0	-4 427	-4 696	-269	106,1
Muut henkilösivumenot	-826	0	-826	-816	10	98,8
Palveluiden ostot	-9 777	0	-9 777	-10 991	-1 213	112,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-350	0	-350	-264	86	75,3
Avustukset	-2 980	0	-2 980	-2 583	397	86,7
Muut toimintamenot	-6 928	0	-6 928	-6 862	66	99,0
Toimintakate	-42 847	0	-42 847	-45 259	-2 412	105,6
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	-2 043		
Muut laskennalliset kust.	0	0	0	-2 043		
Kokonaiskustannukset	-42 847	0	-42 847	-47 302		

Toimenpiteiden toteutuminen

Talousarviotavoite, Varhaiskasvatus: Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee	
Käyttösuunnitelman toimenpide: Varhaiskasvatuksen asiantuntijat osallistuvat monialaisen kaveriverkoston toimintaan sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämisen työryhmiin. Palveluohjausta arvioidaan ja kehitetään asiakastarpeiden suuntaisesti. Päiväkotien ammatillista monialaisuutta vahvistetaan lisäämällä sosiaalipedagogista työtä varhaiskasvatuksen sosionomien sekä hyvinvointi- ja kasvatustutorien osaamisella.	Tilannekuvaus: Varhaiskasvatus toimii osana kaveriverkostoa ja perhekeskusten toimintaa. Toiminnan on aloittanut hyvinvointialueen koordinoima Yhdessä tiimi, jossa varhaiskasvatus on vahvasti mukana. Tiimin tavoitteena on tukea perhettä monialaisesti ja koota perheen palvelut saman pöydän ääreen perheen kanssa pohtimaan, miten perhettä voidaan yhdessä. Palveluohjaus toimii hyvin ja prosessia arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti. Varhaiskasvatuksessa toimii kasvatustutor ja kaksi hyvinvointitutoria. Varhaiskasvatuksen sosionomien määrän lisäämiseksi palkkausjärjestelmä ja tehtäväkuvaus päivitetty.

Kaupunkistrategian tavoite: Kasvatus ja opetus: Kouvola on kaikkien kampus

Talousarviotavoite, Varhaiskasvatus: Nuorten kansainvälistymis- ja digitaidot sekä digitaaliset ympäristöt paranevat	
Käyttösuunnitelman toimenpide: Digitaalista ympäristöjä parannetaan laitehankinnoin. Henkilöstön digiosaamista lisätään yksiköiden digiyhteyshenkilöiden verkoston kautta sekä koulutuksin. Prosesseja tai niiden osia digitalisoidaan tarkoituksen mukaisesti, mahdollisuuksien mukaan. Lasten monilukutaitoa ja digitaalista osaamista vahvistetaan varhaiskasvatuksessa.	Tilannekuvaus: Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmän markkinavuoropuhelua valmistellaan järjestelmän uusimiseksi. Asiakasjärjestelmän hankinta siirtyi vuodelle 2024. Digiyhteyshenkilöiden verkosto on kokoontunut säännöllisesti. Varhaiskasvatuksen arviointi- ja kehittämistyötä (Karvin VALssi) on päivitetty sähköisenä palveluna Kehittävä palaute varhaiskasvatuksessa -menetelmän lisäksi.

Kaupunkistrategian tavoite: Kasvatus ja opetus: Kouvola on kaikkien kampus

Talousarviotavoite, Varhaiskasvatus: Tarjoamme lapsille ja nuorille kasvualustan, joka tukee sosiaalisuutta ja vuorovaikutustaitoja sekä kestävä elämäntapaa.			
Käyttösuunnitelman toimenpide: Varhaiskasvatuksessa lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja vahvistetaan sekä lasten syrjäytymistä ehkäistään tukemalla vahvasti leikkiä oppimisen ja kehityksen keskeisenä tekijänä. Henkilöstön osaamista vahvistetaan kehontunne-, turvakasvatuksessa sekä leikin tukemisessa ja leikkiympäristön kehittämisessä.	Tilannekuvaus: Varhaiskasvatuksen tämän vuoden erityisenä tavoitteena on vuorovaikutuksen sensitiivisyys ja ilmaisun monet muodot leikkiympäristön kehittämisen ohella. Kouvola on mukana Karvin Valssin, varhaiskasvatuksen arviointi- ja kehittämistyön, hankkeessa. Kaikki varhaiskasvattajat ovat osallistuneet Väestöliiton kehontunnekasvatuksen koulutukseen sekä Helsingin yliopiston katsomuskasvatus - koulutusprosessiin.		
Mittarit			
Tuetun leikin määrä (%)	Lähtöarvo 12/2022 6,9	Toteuma-arvo 12/2023 tieto ei saatavilla	Tavoitearvo 12/2023 7

Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvoiva henkilöstö ja osallistava johtaminen

Talousarviotavoite, Varhaiskasvatus: Henkilöstön hyvinvointi			
Käyttösuunnitelman toimenpide: Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan kokonaispedagogista jaettua johtajuutta sekä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä valintoja. Yksikön ja johtamisen rakenteet on kuvattu selkiyttäen henkilöstön työjakoa ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä osallisuutta. Tiimisuunnitelmiin ja –sopimuksiin luodaan ja otetaan käyttöön yhteinen pohja.	Tilannekuvaus: Varhaiskasvatuksessa on päivitetty yksikön vuosisuunnitelmaa, ryhmävasua sekä tiimisopimusta toimenpiteen suuntaisesti. Perhekeskusalueilla vahvistetaan johtajien vertaisryhmätyötä, tavoitteena lisätä alueallista itseohjautuvuutta ja resurssien jakoa yhteisten linjausten mukaan.		
Mittarit			
Työhyvinvointikysely (1-5)	Lähtöarvo 12/2022 7,9	Toteuma-arvo 12/2023 ei toteutettu 2023	Tavoitearvo 12/2023 8

Mittarit			
Sairauspoissaolot (kpv /htv)	Lähtöarvo 12/2022 16,2	Toteuma-arvo 12/2023 26,8	Tavoitearvo 12/2023 15,5

2.4 Perusopetus ja lukiot

Toiminnan kuvaus

Perusopetus käsittää vuosiluokat 1-9. Perusopetus on tarkoitettu koko ikäluokalle (7-16 v.) ja sen perustehtävä on kasvattaa ja opettaa. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus antaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden.

Lukiokoulutuksessa annetaan perusopetuksen oppimäärään perustuen opiskelijalle valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja ammatillisessa koulutuksessa osana toisen asteen koulutuksen palveluja. Lukiokoulutuksessa jatketaan perusopetuksen tehtävää tukea opiskelijan kasvua ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä.

Toiminnan painopistealueet ja toimintaympäristön muutokset

Perusopetuksen kehittämissuunnitelmaan kuuluvat monitoimitalohankkeet ovat edenneet suunnitellusti. Valkealan monitoimitalo on otettu käyttöön ja Inkeröisten monitoimitalon rakentaminen on käynnistynyt. Perusopetuksen kehittämissuunnitelman mukainen erityisen tuen järjestämisen käytäntöjen muuttaminen on aloitettu siten, että joitakin kaupunkitason pienryhmiä on ohjattu uusiin yksiköihin.

Marjoniemen yhtenäiskoulun suunnittelu on aloitettu ja jatkuu uuden hankesuunnitelman valmisteluun. Hankkeen laajuuteen vaikuttaa monitoimihallin mahdollinen investointi yksityisellä rahoituksella. Kuusankosken yhtenäiskoulun investointia on siirretty muutamalla vuodella eteenpäin, käyttöönotto on suunnitteilla vuosille 2027-2028.

Ohjausryhmä, perusopetuksen kehittämissuunnitelman viimeisten ratkaisujen valmistelua varten on työskennellyt vuoden 2023 aikana. Ryhmässä on sekä poliittisten päättäjien että virkamiesten edustus. Valmistelussa edettiin päätöksentekoon Hirvelän koulun, Pilkanmaan koulun sekä Kaipiaisten koulun lakkauttamisten osalta.

Valmistavan opetuksen ryhmien tarve tasaantui vuonna 2023. Perusopetuksessa ryhmiä toimi seitsemän ja iltalukioiden yksi. Syksyn 2023 aikana käynnistyi inklusiivinen valmistava opetus, jossa alkuopetusikäiset valmistavan opetuksen oppilaat ohjattiin lähikoulunsa opetusryhmiin.

Valmistavan opetuksen järjestäminen rahoitetaan takautuvasti kaupungille täysimääräisesti perustuen valmistavan opetuksen läsnäolokuukausiin.

Joustavan esi- ja alkuopetuksen vuosiluokkiin sitomaton opetussuunnitelma on otettu käyttöön kaikissa kaupungin esi- ja perusopetuksen ryhmissä. Joustavan esi- ja alkuopetuksen kehittämistyön tueksi saatiin valtion kehittämisrahoituksella hanketyöntekijät. Hanketyöntekijät ovat olleet tukena uuden toimintamallin käynnistämisessä. Toiminnan tueksi on haettu vahvasti yhteistyötä yliopistojen kanssa. Hanketyöntekijät ovat järjestäneet koulutusta joustavan esi- ja alkuopetuksen henkilöstölle sekä ovat tehneet ohjaustyötä kentällä opettajien tukena.

Psykososiaalisen opiskeluhoollon henkilöstö, koulukuraattorit ja –psykologit, siirtyivät hyvinvointialueen henkilöstöksi vuoden 2023 alusta. Vuoden 2023 aikana on vahvistettu uusia yhteistyön muotoja hyvinvointialueen kanssa. Verkostoissa tehtävä yhteistyö on korostunut. Laajaa ja vahvaa yhteistyötä tarvitaan edelleen opiskeluhoollotyön resurssien takaamiseksi sekä vahvan hyvinvointityön edistämiseksi. Kouvolassa käynnistettiin opiskeluhoollon ohjausryhmän toiminta. Ohjausryhmässä on huoltajien, nuorten, kasvatuksen ja opetuksen sekä psykososiaalisen opiskeluhoollon edustus.

Digisuunnitelman toimenpiteet ovat edenneet sekä perusopetuksessa että lukiossa. Digisuunnitelman toteuttamiseksi on kohdistettu henkilöstöresurssia ja henkilöstön osaamista on vahvistettu koulutusten avulla. Perusopetuksen laitekannan vahvistamiselle ja päivittymiselle on tehty pitkäjänteinen suunnitelma. Toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan henkilöstön ja oppijoiden itsearviointien avulla. Digisuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamista edellyttävien toimenpiteiden toteuttaminen jatkuu vielä tulevina vuosina.

Lukioissa on tehty töitä oppivelvollisuuden laajenemisen vaatimien käytäntöjen muuttamiseksi. Oppivelvollisuuden laajentuminen on tuonut lisää velvoitteita psykososiaaliseen opiskeluhoitoon sekä opiskelijoiden pedagogiseen tukeen ja ohjaukseen erityisesti nivelvaiheeseen ja II asteelle. Näiden velvoitteiden haltuunotto on edelleen kesken ja jatkuu.

Iltalukio toimii edelleen yhdistelmä- sekä tutkintoon valmentavien opintojen yleissivistävissä opinnoissa palveluntuottajana Kouvolan ammattiopistolle.

Lukioiden osalta on tehty työtä yhtenäisen lukiokoulutuksen rakentamiseksi luomalla yhtenäisiä periaatteita koko lukiokoulutukselle. Tavoitteena on yhtenäinen Kouvolan lukiokoulutus. Urheilulukioistatuksen tavoite ei toteutunut, mutta urheilupainotteinen linja on toteutunut.

Riskianalyysi

Globaalit haasteet ovat tuoneet mukanaan huomioitavia asioita opetuksen perustyyliin. Koulujen hyvinvointityötä on vahvistettu ja maakunnallinen poissaoloihin puuttumisen malli on otettu yhteisesti käyttöön. On pyritty palauttamaan koulujen yhteisöllisyyttä ja toimimaan normaalisti yhdessä ja erikseen. Kouluissa on toiminut opettaja yhteisötutoreina kehittämässä yhteisöllistä toimintaa ja hyvinvointia edistäviä toimintamalleja.

Kouluihin on voitu ottaa vierailijoita ja toisaalta myös oppilaiden ja opiskelijoiden vierailut ulkopuolisissa oppimisympäristöissä on ollut mahdollista.

Syrjäytymisen piirteitä ja mielenterveyden ongelmia on oppilailla ja opiskelijoilla kaikilla kouluasteilla. Näihin ilmiöihin puuttumiseen on käytetty paljon voimavaroja.

Palveluyksikön talous

Perusopetuksen ja lukioiden toimintakate toteutui 0,6 milj. euroa (99,3 %) talousarviota paremmin. Toimintatuotot ylittyivät 0,4 milj. euroa. Merkittävimmät poikkeamat olivat myyntituotoissa, 0,2 milj. euroa, ja muissa toimintatuotoissa 0,1 milj. euroa.

Toimintakulujen (toteuma 99,7 %) osalta kehitys on ollut myönteinen. Loppuvuoden säästötoimenpiteet ovat osaltaan vaikuttaneet toimintakulujen toteutumiseen talousarvion mukaisesti.

Palveluiden ostot ylittyivät 1,3 milj. euroa. Merkittävimpänä ylityksenä oli kuljetuskustannukset, joiden ylitys oli 1 milj. euroa. ICT-palveluiden osalta ylitys oli 0,3 milj. euroa. Ukrainan sota on osaltaan vaikuttanut polttoaineiden ja sitä myötä kustannusten nousuun, joka näkyy koulukuljetuskustannuksissa. Talousarviossa ei ollut huomioitu matkustus- ja kuljetuskustannusten indeksikorotusta, mikä vaikuttaa toteumaan. Myös valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden määrä sekä lisääntyneet harkinnanvaraiset kuljetukset nostivat kuljetuskustannuksia merkittävästi. Ruokapalveluiden kustannukset, ICT-kustannukset sekä kuljetuspalvelut ylittyivät, mikä johtuu osin yleisestä hintatason noususta.

Oppivelvollisuuden laajentumisen kustannukset jäivät alle talousarvion mikä selittää aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden sekä muiden toimintakulujen alituksen. Myös kalustohankinnat on pidetty minimissä ja hankittu vain välttämättömät, kun kouluverkko on supistumassa lähivuosina.

Perusopetus ja lukiot 1000 e	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutokset	Muutettu ta	Toteuma	Poikkeama	Tot-%
Toimintatulot	3 715	0	3 715	4 113	398	110,7
Myyntitulot	2 100	0	2 100	2 343	243	111,6
Maksutulot	435	0	435	467	32	107,4
Tuet ja avustukset	1 095	0	1 095	1 112	17	101,6
Muut toimintatulot	85	0	85	191	106	224,7
Toimintamenot	-89 948	0	-89 948	-89 710	238	99,7
Henkilöstömenot	-48 587	0	-48 587	-47 483	1 103	97,7
Palkat ja palkkiot	-38 289	0	-38 289	-37 605	685	98,2
Henkilösivumenot	-10 298	0	-10 298	-9 879	419	95,9
Eläkemenot	-8 685	0	-8 685	-8 419	266	96,9
Muut henkilösivumenot	-1 612	0	-1 612	-1 460	152	90,5
Palveluiden ostot	-12 944	0	-12 944	-14 220	-1 276	109,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 494	0	-2 494	-2 233	261	89,5
Avustukset	-51	0	-51	-40	11	78,9
Muut toimintamenot	-25 873	0	-25 873	-25 734	139	99,5
Toimintakate	-86 233	0	-86 233	-85 597	637	99,3
Laskennalliset kustannukset	0	0	0	-3 120		
Muut laskennalliset kust.	0	0	0	-3 120		
Kokonaiskustannukset	-86 233	0	-86 233	-88 716		

Toimenpiteiden toteutuminen

Kaupunkistrategian tavoite: Kestävä elämäntapa: Kouvola on luonnollinen perusta

Talousarviotavoite, Perusopetus ja lukiot: Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee	
<p>Käyttösuunnitelman toimenpide: Jokaisessa perusopetuksen koulussa toimii opettaja yhteisötutorina, jonka tehtävänä on kehittää yhteisöllistä ja osallistavaa toimintakulttuuria yhdessä oppilaiden ja henkilöstön kanssa. Joustava esi- ja alkuopetus toimii lapsilähtöisesti antaen mahdollisuuden yksilökohtaiselle kasvulle ja kehitykselle. Jokainen oppilas voi edetä opinnoissaan yksilöllisen suunnitelman mukaisesti. Harrastamisen Kouvolan mallin toiminta, Liikkuva koulu ja liikkuva opiskelu on juurrutettu osaksi koulun toimintaa lisäten oppilaiden toiminnallisuutta ja hyvinvointia. Positiivinen johtamisen ja pedagogiikan koulutuskokonaisuus laajenee koskemaan esimiesten lisäksi opetushenkilöstöä ja mahdollistaa toimintakulttuurin muutoksen.</p>	<p>Tilannekuvaus: Yhteisötutoreiden työpanos on koettu tarpeelliseksi hyvinvoinnin tukemisessa. Jokaisella koululla on yhteisötutor ja tätä toimintaa jatketaan edelleen lukuvuonna 23-24. Joustavassa esi- ja alkuopetuksessa voidaan toteuttaa opetus oppilaslähtöisesti. Vuosiluokkiin sitomattomassa opiskelussa eteneminen omassa tahdissa on mahdollista Harrastamisen Kouvolan mallin ryhmät toimivat yksiköissä suunnitellusti ja samoin Liikkuva koulu toiminta lisää opiskelun toiminnallisuutta ja oppilaiden hyvinvointia.</p>

Kaupunkistrategian tavoite: Kasvatus ja opetus: Kouvola on kaikkien kampus

Talousarviotavoite, Perusopetus ja lukiot: Nuorten kansainvälistymis- ja digitaidot sekä digitaaliset ympäristöt paranevat	
Käyttösuunnitelman toimenpide: Digisuunnitelman toimenpiteet jalkautuvat sekä perusopetuksessa että lukiossa. Käynnistetään kansainvälisiä projekteja ja tuetaan opiskelijoiden kansainvälistä vuorovaikutusta. Korkeakoulu- ja yliopistoyhteistyötä vahvistetaan. Urheilulukio tukee nuorta opiskelun ja urheilun yhdistämisessä.	Tilannekuvaus: Sekä perusopetuksessa että lukiossa toteutetaan kaupungin digisuunnitelmaa. Ohjaamon kansainvälisissä infoissa on jaettu nuorille tietoa nuorten kansainvälistymismahdollisuuksista. NuPalla on järjestetty nuorille 13-30 v. International Youth Evening –tapahtumia.

Kaupunkistrategian tavoite: Kasvatus ja opetus: Kouvola on kaikkien kampus

Talousarviotavoite, Perusopetus ja lukiot: Tarjoamme lapsille ja nuorille kasvualustan, joka tukee sosiaalisuutta ja vuorovaikutustaitoja sekä kestäväää elämäntapaa.	
Käyttösuunnitelman toimenpide: Oppilaat ja opiskelijat ovat osallisia itseään koskevissa ratkaisuisissa ja niiden valmistelussa. Ympäristökasvattajien verkosto käynnistyy tukien koulujen ympäristökasvatustyötä.	Tilannekuvaus: Kouluissa toimivien oppilaskuntien kautta oppilaat pääsevät vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin. Opiskeluhuollon ohjausryhmään on kutsuttu kaksi edustajaa nuorisovaltuustosta. KeKo-hankkeen kautta kehitetään edelleen toimintamallia eko-tukihenkilöistä kouluilla.

Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvoiva henkilöstö ja osallistava johtaminen

Talousarviotavoite, Perusopetus ja lukiot: Henkilöstön hyvinvointi			
Käyttösuunnitelman toimenpide: Yhteisötutoroinnin avulla suunnitellaan yhteisöllistä toimintaa myös henkilöstön hyvinvoinnin tukemiseen. Positiivisen johtamisen koulutuksen avulla tuetaan koulujen johtamiskulttuuria. Toimintakulttuuria rakennetaan vahvuuksien varaan	Tilannekuvaus: Yhteisötutoreiden työ on lähtenyt hyvin käyntiin. Yksiköissä toteutetaan työskentelyä yksikön tarpeista lähtien ja yhteisiä tavoitteita noudattaen. Henkilöstön hyvinvointiin ja liikkumisen edistämiseen on pystytty vastaamaan hankerahoituksella. Positiivisen johtamisen toimintamalleja on otettu käyttöön.		
Mittarit			
Työhyvinvointikysely (1-5)	Lähtöarvo 12/2022 3,4	Toteuma-arvo 12/2023 3,6	Tavoitearvo 12/2023 3,6
Mittarit			
Sairauspoissaolot (kpv /htv)	Lähtöarvo 12/2022 16,2	Toteuma-arvo 12/2023 12,4	Tavoitearvo 12/2023 15,5

3 Eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma kunnan taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla.

Kustannuslaskennan periaatteet

Kustannukset on kohdennettu matkahuollon asiamiespalveluun aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Hallinnon ja tukipalveluiden kustannukset (muut laskennalliset kustannukset) on kohdistettu toiminnolle vyörytyksillä, kohdentaminen on tehty henkilöstöhallinnon osalta palkkakulujen suhteessa ja muun hallinnon osalta ulkoisten menojen suhteessa.

Matkahuolto asiamiespalvelu	2023
Liikevaihto	14 970,96
Liiketoiminnan muut tuotot	34 642,34
Materiaalit ja palvelut	-2 400,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 400,00
Ostot tilikauden aikana	-2 400,00
Palvelujen ostot	0,00
Henkilöstökulut	-40 184,95
Palkat ja palkkiot	-33 371,34
Henkilösivukulut	-6 813,61
Eläkekulut	-5 913,40
Muut henkilösivukulut	-900,21
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	
Arvonalentumiset	
Liiketoiminnan muut kulut	-16 601,15
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-9 572,80
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00
Korkotuotot	
Muut rahoitustuotot	0,00
Muut rahoituskulut	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-9 572,80
Muut laskennalliset kustannukset	-2 014,44
Toiminnan kokonaiskustannukset	-11 587,24